

דיני
קורע

קורע

בקורע עשוי להיות איסור מצד :

- א. מלאכת קורע.
- ב. מלאכת מחתך.
- ג. מלאכת מכה בפטיש.
- ד. מלאכת סותר.

יסודות

קורע

מלאכת קורע:

- א- 'משום קורע אין איסור אלא כשקורע ומפריד גופים רבים שנתחברו כגון קורע בגד הארוג מחוטים הרבה אבל הנייר שהוא גוף אחד אין בפסיקתו וחיתוכו משום קורע ומטעם זה מותר לקרוע עור שעל פי חבית של יין כמ"ש בסי"ד שי"ד מפני שהעור הוא גוף אחד ולא שייך בו איסור קריעה'.
- ב- ואף שהמשנ"ב טוען שזה נגד ירושלמי, כברכ דחה הקצה"ש את דבריו.

מלאכת קורע

קורע

מלאכת קורע:

- א- ולפ"ז אין איסור של מלאכת קרוע: 1. ניילון, 2. נייר כסף, 3. נייר טואלט, 4. נייר. באם איננו 'מחתד' ואיננו 'מתקן כלי'.
- ב- ולכן מותר לקרוע עטיפה מנייר כסף, לנגב ידים במפית על אף שהיא נקרעת.
- ג- מה"ת לא נאסר אלא כשקורע על מנת לתפור, אך בקורע של על מנת לתפור האיסור הוא רק מד"ס על אף שאיננו מקלקל.
- ד- קריעת צמר גפן – לדעת אדה"ז מותר, ולמשנב נראה שאסור ויש מתירים אף לשיטתו.

מלאכת קורע

קורע

קריעת תפירת ארעי –

א- נח' הראשוניים האם מותר לקרוע תפירה שאיננה לקיום, כגון 'אם תפר הכובס את בית הצואר וכן זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנים עושים'.

ב- ולמעשה מותר 'ומכל מקום אין להקל בפני עם הארץ'.

ג- י"א שאין עם הארץ כיום.

מלאכת קורע

קורע

קריעת תפירת ארעי –

א- דנו הפוסקים מהו שיעור הזמן שעדיין נקרא 'אינו של קיימא':

a. י"א שכל שאיננו לעולם, וכ"נ ממכתב כ"ק אד"ש.

b. י"א שעד למ"ד יום

c. י"א שכל שהוא יותר מיום הוי 'לקיום' ולמדו זאת מקשר של קיימא.

d. יש שכתב כי כל מה שמייצרים אותו באופן שבעת שיבוא להשתמש בו יקרע את התפירה נקרא עראי.

מלאכת קורע

קורע

פתיחת דפי הספר :

אבל המפרק ניירות דבוקים הרי זה תולדת קורע והמדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדות תופר וחייב במה דברים אמורים כשדיבוק זה נעשה לקיום אבל דפי ספרים שנדבקו זה לזה ע"י שעה או בשעת הקשירה מותרים לפתחן בשבת שכיון שלא נעשה לקיום ועוד שנעשה מאליו בלא מתכוין לפיכך אינו דומה כלל לתופר ואין בו משום קורע'.

a. מה שנזקק לטעם 'נעשה מאליו'??

מלאכת קורע

קורע

קריעת תפירת ארעי –

- א- למעשה- נראה שמותר לפתוח במקום הדבק, כגון בפתיחת גביעי לבן וופלים וכיו"ב.
- ב- נ"מ: לדוג' למדבקה שעל הפירות, הסרת פלסטר, הסרת מודעה שאיננה מתאימה
- ג- ארגז כלים של פסח ששכחו לפתוח לפני החג אין לפתוח את ההדבקה בחג.

מלאכת קורע

קורע

קריעת עטיפות

א- 'נכרי שהביא אגרת חתומה או קשורה שאין הישראל יכול לפותחה ולקוראה'.

ב- "נכרי שהביא כתב לישראל ביום טוב והוא חתום מותר הישראל לפתחו בעצמו שאין איסור סתירה שיידך בכלים ואף על פי שבשבת אסור מדברי סופרים כמו שנתבאר בסי' ש"ז מכל מקום ביום טוב לא החמירו כל כך"

מלאכת קורע

קורע

קריעת עטיפות

- א – משמע מלשונו שאיסור פתיחת אגרת קשור לאיסור סתירת כלים, ולא נתפרש בשו"ע אדמו"ר טעמו של דבר.
- ב – הנה לדעת המשנ"ב ועוד האיסור הוא משום קורע אך לדעת אדה"ז אין הדבר כן.
- ג – הקצה"ש מבאר 'דאיסור פתיחת האגרת הוא מדרבנן משום סתירה, ואע"פ שהוא בנין גרוע . . ואין סתירת בנין גרוע בכלים, מ"מ זה דוקא כשיש בו צורך שבת .

מלאכת קורע

קורע

קריעת עטיפות

א- יש שכתב של אדה"ז שהאיסור משום סתירה, דעת מגדולי הפוסקים שכל שקורע דרך השחתה לית מאן דחייש ליה עי"ש.

ב- נ"מ:

a. פתיחת מארז של טיטולים.

b. קריעת מארז של כלים ח"פ.

c. עטיפה של שבועון כבית משיח.

d. ועוד, שלקצה"ש מותר רק לצודר השבת ולהני"ל כל דרך השחתה מותר.

מלאכת קורע

קורע

הסרת תויות/ פתיחת שלל של גרביים:

- א- אסור לעשות פעולה הגומרת את הכנת הבגד ללבישה.
- ב- אך אם כבר היה ראוי ללבישה ונעשתה בו פעולה נוספת שמפריע ללובשה, הסרת המניעה הזו מותר ואיננה בכלל מכה בפטיש.
- ג- מותר להפריד גרביים המחוברות זלי"ז ע"י תפירה או נעיצה, ע"י שיקרע החוט.
- ד- אך אין באם יש קשר שמחברם אסור להפרידו.
- ה- תוית שאיננה תפורה לבגד אלא מחוברת עם חוט מותר להסירה.
- ו- תויית התפורה לבגד ראוי שלא להסירה בשבת.

הסרת תויות

קורע

מחתך לפי מדה

- א- 'מחתך את העור ומקפיד לחתכו במדה הצריכה לו כגון שמקצעו לרצועות וסנדלים הרי זה אב מלאכה שכן במשכן היו מחתכים עורות אילים ותחשים במדה לעשותן מכסה לאהלי'
- ב- 'כל המחתך איזה דבר תלוש ומקפיד לחתכו במדה הרי זה תולדת המחתך כגון הקוטם ראש הנוצה שהוא דק ורך וראוי ליתנו בכר או בכסת חייב אם מתכוין לכך מפני שמקפיד לקטמו במדה הראויה לו וכן המגרד ראשי כלונסות שיהיו שוין וחדין חייב משום מחתך'.

מחתך

קורע

מחתך לפי מדה

א- 'המבקע עצים לחתיכות אם מקפיד לחתכן במדה חייב משום מחתך .. אבל המבקע לחתיכות גדולות ואינו מקפיד על מדתן אין בו איסור אלא מדברי סופרים משום שהוא מעשה חול וזלזול שבת'

ב- 'שאר דבר תלוש שאין בחתיכתו משום מעשה חול מותר לחתכו לכתחלה כל שאינו מתכוין לחתוך במדה ואינו חותך לחתיכות דקות מאד וגם הוא דבר שאין בו תיקון כלי בחתיכתו .. לפיכך מותר לחתוך קשרי השפוד שקושרים בטלה או עוף הצלויים בו וכן עופות ממולאים שתפרן מותר לחתוך חוט התפירה'.

מחתך

קורע

מחתך לפי מדה

א- קצה"ש מבאר שלדעת אדה"ז 'מחתך ומקפיד על מדתו חייב היינו באם החיתוך קשור עם המידה שאם לא יחתוך במדה אין לו תועלת מהחיתוך כלל '

ב- יואפילו חותך חתיכות קטנות ובמדה שוה כדי לחלק להרבה אנשים לכל אחד חלק שוה ג"כ אינו בכלל איסור חותך במידה וכו' שהדבר לא יתקלקל גם אם לא יחתוך במידה אלא שהוא רוצה להרויח שיהיה לו יותר חתיכות אין זה בגדר מלאכת מחתך' – ולכן בחיתוך נייר אין איסור של מחתך אלא של מכב"פ.

מחתך

קורע

מחתך למעשה

- א- יש איסור בחיתוך של פלסטר ובחיתוך פרפר בשבת משום מלאכת מחתך
- ב- ולכאורה אין איסור מחתך בחוט התפירה כי רק אחרי התפירה הוא חותך את החוט.

מחתך

קורע

מחתך למעשה

א- כל שאינו מקפיד על המידה אין בו משום מחתך וגם אם המפעל הכין את המידה הזו, כגון :

a. לקרוע את הטבעת מעל פקק שעל הבקבוק,

b. נייר טואלט שהוכן בו מקום וסימון לחיתוך אין לו שום קפידא לחתוך בגודל הזה ולא איכפת ליה אם זה יהי גדול או קטן יותר לית ביה משום מחתך.

c. לשונית של פחית.

d. הפרדת גביעי לבן.

מחתך

קורע

מחתך למעשה

א- אין איסור מחתך באוכלין.

a. מותר לתחוך מאכלים אף כשנוגע לו הגודל המדוייק.

b. מותר לחתוך גלולה לפי מדה.

מחתך

קורע

מתקן כלי

א- "מכל מקום אם על ידי זה מתקנו להשתמש בו איזה תשמיש חייב משום תיקון כלי אם מחתכו בסכין כמ"ש בס"ב גבי קטימת קיסם ושלא בסכין פטור אבל אסור לפיכך אין שוברין את החרס ואין קורעין את הנייר המותרים בטלטול כדי להשתמש בהם איזה תשמיש מפני שהוא כמתקן כלי עיין ס"י תק"ח."

שמ, יז.

מתקן כלי

קורע

א- קיסמי שיניים המיועדים לכך, אם נשבר החוד או נתפרק, אסור לחדדו או לשברו לשניים כדי להכשירו למלאכתו, רשאי לחטט בשיניו בכח אפילו באופן שיהיה פסיק רישא לשבירת החוד או הקיסם, ואין בזה משום איסור 'סותר כליי b. יש לימנע מללעוס הקיסם ולשברו בשיניו בכוונה, וכמו כן יש ליזהר בשעה שחוצץ שיניו שלא יהא 'פסיק רישא' להוצאת דם.

מתקן כלי

קורע

- א- סכו"ס חד פעמי אשר נעוץ ומחובר בידיותם כעין קיסם שיניים, איסור גמור לתלשו ולהפרידו ממקומו.
- ב- אסור לשבור או אף רק לעקם אחד משיני המזלג כדי שיוכל לחצוץ בו שיניו,
- ג- אסור לקרוע או לחתוך חוט דנטלי מהגליל, משום תיקון מנא, אלא רשאי להשתמש בו כשהוא מחובר.

מתקן כלי

קורע

א- נייר טואלט:

a. אין בזה משום מחתך [שהרי אין קפידא על מידה].

b. אין איסור של קורע [שהרי אי"ז בד]

c. יש לדון האם יש איסור של מתקן כלי:

i. מסיי תקח למדנו שאף תיקון קל הוי תיקון

ii. י"א שכאן הרי יכול להשתמש גם כשאיננו חתוך וא"כ אין כאן תיקון כלי.

iii. י"א שסו"ס מתקן לשימוש נוח יותר.

iv. ויש שחילקו בין מחתך קודם השימוש ללאחריו

מתקן כלי

קורע

א- נייר טואלט, למעשה:

- i. אין לחתוך בשבת. ולכן יש להחכים נייר חתוך מעש"ק
- ii. במקום שלא הכינו או שנגמר כבר הנייר וצריך לקנח את עצמו יש להתיר לחתוך בתנאי שלא יקפיד על גודל מסויים, ושיחתוך רק את הנצרך לו. מן הראוי שיעשה זאת בשינוי היינו שיחתוך את הנייר ע"י מרפקיו.

מתקן כלי

קורע

א- מפת שלחן :

a. אסור, ויש שהחמיר אפיי ע"י נכרי.

b. אמנם לאחר סעודת שבת יש שהתיר לחתוך את המפה כדי להסירה מבלי להזיז את טס הנרות. וראוי שיעשה זאת בידים.

מתקן כלי

קורע

- א- נייר לניגוב ידיים שאיננו חתוך בקצהו : נראה שיש להמנע מלחותכן משום מתקן כלי. ויש שהתירו לחתוך אחר השימוש.
- ב- נייר כסף : אף שאין בו איסור של קורע כני"ל, עכ"ז אסור לחותכו לצורך שימוש [וזה נראה לכו"ע אסור]
- ג- נייר המכסה את פי הכלי : אין איסור לקורעו שהרי איננו מתקן כלי ולא מחתך ולא קורע.

מתקן כלי

קורע

א- פתיחת חבילת 'טישו' בפתח המסומן :

א- יש לאסור משום 'מתקן מנא'.

ב- עכ"ז התירו לפתוח מן הצד [ואחרי שבת יפתח בפתח הרגיל].

וצ"ע האם ניתן להקל לעשות בשינוי.

ב- תליית מודעה ע"י נקב קטן : נראה שמותר שאי"ז מתקן כלי

ואי"ז קורע

מתקן כלי

